

ANTWERPEN

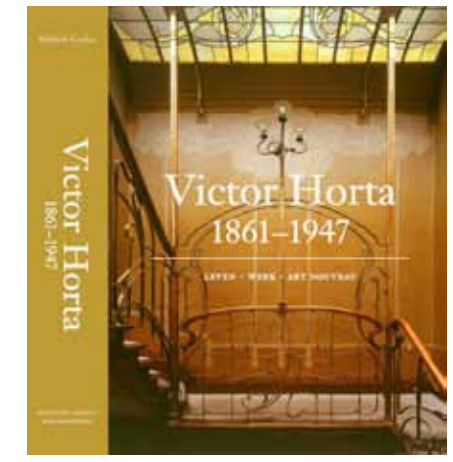
MUSEUMNACHT

MUSEUM

4 AUGUSTUS

INFO & TICKETS
WWW.MUSEUMNACHT.BE
+ INFO CULTUUR
GROTE MARKT 13 ANTWERPEN
03 338 95 85

Uit de boeken

Michèle Goslar
Victor Horta (1861-1947)
Met een interessant woord
vooraf van Werner Adriaenssens
564 blz., 600 illustraties in
kleur, 32,5 x 24,5 cm
Gebonden met stofomslag
ISBN 978 90 6153 393 1
149,95euro
MERCATORFONDS

ULB, als docent, en de stad Brussel, waar hij directeur van de academie wordt. Michèle Goslar geeft ons hier een interessant beeld achter de schermen.

Het succes had een prijs: Horta was een perfectionist en keek niet op een uur of een halve nacht werk. Hij verwachtte van zijn medewerkers dat ze twaalf uur per dag aan

de slag waren. Hij kon bovendien zeer opvliegend zijn. Van een familieleven bleef er waarschijnlijk niet veel over. Op een dag, wellicht na jaren van onmin, vond hij zijn vrouw Pauline in bed met een andere man. Michèle Goslar spreekt over het "verraad" van Pauline, alsof Horta een heilige was.

Interessant is het hoofdstuk over 1914-1918. Horta – in Engeland en de VS – en zijn tweede vrouw, Julia Carlsson in Zweden, spelen een grote rol in de propagandaslag tegen Duitsland. Na de oorlog krijgt Horta zijn post aan de academie van Brussel niet terug. Maar hij wordt wel benoemd aan de academie van Antwerpen, voor een tiental jaar. Horta had de ambitie het architectuuronderwijs grondig te veranderen. Dat lukte evenmin aan de academie van Antwerpen als die van Brussel. Henry Van de Velde slaagde daar wel in via het Bauhaus en met de oprichting van het Terkamere Instituut. Op de gespannen verhouding tussen Horta en Van de Velde gaat Michèle Goslar overigens niet in.

U vindt ook een bespreking van alles wat er nog van Horta te zien valt, thematisch geordend. Dat is heel wat: sokkels voor sculpturen, plannen van zowel uitgevoerde als nooit gerealiseerde gebouwen, grote winkels (supermarkten) ook in Duitsland en Frankrijk, villa's op de buiten, graf- en andere monumenten, zelfs een turnzaal en een preekstoel voor de abt van Maredsous. Grote projecten als het Paleis voor Schone Kunsten, het Centraal station (een zeer complex dossier) en het ontwerp van de Ravensteingalerij worden hier uitvoerig uit de doeken gedaan. De manie van Horta om zijn oorspronkelijke plannen steeds maar te wijzigen en zijn onblusbaar enthousiasme voor natuursteen maakten de projecten niet eenvoudig noch goedkoop, met alle gevolgen.

Michèle Goslar kondigt in de inleiding aan dat zij de doodgravers van Horta niet zal sparen. En zij vermeldt inderdaad wie verantwoordelijk was voor de afbraak of verbouwing van vele gebouwen. Sommigen leven nog.

Het lijkt geen twijfel dat dit immense werk de visie en de kennis van het werk van Horta voor jaren zal bepalen. En men krijgt voor het eerst de kans kennis te maken met de persoon Horta. Zo komt een uitzonderlijk kunstenaar in beeld, in een bijzonder fraai uitgegeven boek.

Joost De Geest

VICTOR HORTA

Horta krijgt vandaag in Brussel de plaats die Gaudi al lang gekregen heeft in Barcelona. Men kan niet zeggen dat Brussel snel is geweest. De ontdekking van onze Art Nouveau is uit het buitenland gekomen. Het eerste standaardwerk (1970) over Horta is van twee Italiaanse architectuurspecialisten, Franco Borsi en Paolo Portoghesi. Borsi publiceerde bovendien nog grote boeken over *Bruxelles, Capitale de l'Art Nouveau, Paris 1900* en *Vienne 1900*. De bedoeling was de haast vergeten Horta zijn plaats te geven in de geschiedenis van de Europese architectuur. Dat is volledig gelukt. Maar te laat: belangrijke gebouwen, als het Volkshuis in Brussel, waren toen al afgebroken en de Innovation verdween in een vuurzee. Over het leven van Horta leest men in de werken van Borsi en Portoghesi echt niet veel. De nadruk lag immers op de architectuur. En in zijn onafgewerkte *Mémoires* heeft Horta over zijn familie meer verzwegen dan geschreven. De verkoop van documenten en plannen (anderhalve ton), als oud papier, een paar jaar later, zegt veel over de vereenzaming van de architect, die beseftte dat de nieuwe generatie zijn werk ouderwets en onpraktisch vond.

In het nieuwe, monumentale werk *Victor Horta 1861-1947* toont Michèle Goslar niet alleen zijn oeuvre vollediger dan ooit. Ze reveleert vele haast onbekende feiten uit zijn leven, in familiekring, als vrijmetselaar, in contact met collega's en opdrachtgevers. Zo kan u hier de geschiedenis van de familie lezen van bij de aankomt van ene Salvatore Oortha, een Spaans soldaat uit Napels, in 1706, in de Spaanse Nederlanden. Dat verhaal speelt zich af in Vlaamse steden, Kortrijk, Brugge, en Gent.

Het debuut van Horta is moeizaam: kleine opdrachten, ten slotte tekenaar in het atelier van Balat, hofarchitect, beroemd om de Koninklijke Serres van Laken. Dat opende voor Horta geen deuren bij een groot opdrachtgever als Leopold II. Deze had alleen vertrouwen in architecten als Balat en de Parijse Beaux-Arts school die grote, moderne constructies in ijzer handig wegmoffelden achter klassiek lijkende gevels. De stijl van de Belgische overheden was die van de Vlaamse renaissance. Het was een goed teken dat de geniale kunstverzamelaar van toen, Henri Van Cutsem, de jonge architect de kans gaf een wat ser-rechtige galerie aan zijn herenhuis in Sint-Joost-ten-Node te bouwen (nu Charliermuseum).

De doorbraak van Horta kwam er pas toen hij lid was geworden van de dynamische en invloedrijke vrijmetselaarsloge Amis Philantropes in Brussel. Hij krijgt ineens belangrijke particuliere opdrachten (Autrique, Tassel...) en geraakt aan de slag aan de

boeken